

17020523

Gedeputeerde Staten**De voorzitter van
Provinciale Staten van Zeeland
p.a. Statengriffie**

PROVINCIE ZEELAND	
AFD. SG	AFD. TERMIJN
DATUM 27 SEP 2017	
DOC.NR.	
ZAAK NR.	
CLASS.	

onderwerp
Begroting 2018, Najaarsnota 2017, Statenvoorstel derde ronde programmering investeringsagenda**kenmerk**
17020466**behandeld door**
drs. J.J.P. Verhage RA
(0118) 631085**verzonden****27 SEP. 2017**

Middelburg, 26 september 2017

Geachte voorzitter,

Hierbij bieden wij u een aantal voorstellen aan in het kader van de Planning en control-cyclus, namelijk

- het Statenvoorstel Begroting 2018;
- het Statenvoorstel Najaarsnota 2017;
- het Statenvoorstel 'derde ronde programmering investeringsagenda'.

In de zomernota 2017 is uitvoerig stilgestaan bij een aantal ontwikkelingen die grote invloed hebben op onze financiële positie en anderzijds ambities die wij verder uitvoering willen geven. Hoewel er inmiddels meer tekening ontstaat in de financiële consequenties van het Thermphos-dossier, heeft nog steeds geen formele besluitvorming plaatsgevonden en zijn de bijgevoegde stukken in een zodanig vergevorderd stadium van voorbereiding dat de financiële verwerking van de besluitvorming daar nog niet in verwerkt kan worden.

De nu voorliggende drie Statenvoorstellen kunnen niet los worden gezien worden van elkaar. In deze brief beschrijven wij de samenhang tussen de stukken, en de voorgestelde werkwijze rond het dossier Thermphos.

De **begroting 2018** is de directe doorvertaling van de Zomernota 2017. Op basis van de keuzes en overwegingen – en met name de onzekerheden rond het dossier Thermphos - uit de Zomernota 2017 is de begroting zeer behoudend opgesteld.

In de begroting hebben we wel onze prioriteiten en ambities benoemd, zij het dat wij de financiële vertaling van die ambities hebben doorgeschoven naar de Najaarsnota.

In de **Najaarsnota 2017** wegen we deze (geactualiseerde) ambities integraal af op het financieel meerjarenperspectief, dat is geactualiseerd naar aanleiding van de Tweede ronde budgetbewaking. Daarbij doen we voorstellen om deze ambities ook financieel te vertalen in de eerste wijziging van de begroting 2018.

Als uitwerking van de Najaarsnota is een apart **statenvoorstel 'derde ronde programmering investeringsagenda'** bijgevoegd. In vervolg op de Zomernota gaan we in dat voorstel in op een meerjarenperspectief voor de investeringsagenda, en op de bestedingsgerede investeringen, waar nu budgetten vanuit de ruimte van de investeringsagenda op kunnen worden toegekend.

De concrete voorstellen die wij in de Najaarsnota en de 3^e ronde investeringsagenda doen achten wij zowel verantwoord als noodzakelijk. Verantwoord omdat wij voorzien dat deze besluiten ook na verwerking van de consequenties van Thermphos in stand kunnen blijven, en noodzakelijk om te voorkomen dat de investeringen in Zeeland stilvallen.

Naar verwachting zal op korte termijn duidelijkheid ontstaan rondom het dossier Thermphos. De contouren van een gezamenlijke oplossing door Rijk, provincie en Zeeland Seaports, op basis van het advies van de Commissie onderzoek sanering Thermphos (de commissie Samsom), zijn geschetst en geaccordeerd, uiteraard onder voorbehoud van goedkeuring door uw staten voor de provinciale inzet. Wij hebben u daar recent over geïnformeerd.

In de komende periode zal – ook in overleg met het Rijk - bezien moeten worden hoe de provinciale bijdrage (van € 27,7 miljoen, aanvullend op de budgetten die al eerder waren gevoteerd) zodanig kan worden verwerkt, dat de consequenties voor onze investeringen in de Zeeuwse economie tot hanteerbare proporties worden teruggebracht. We onderzoeken daarbij de mogelijkheden om deze dekking over een lange termijn, buiten de begroting 2018 – 2021, te spreiden. In overleg met het Rijk is daarbij gesproken over een periode van 15 jaar, dus ook buiten de normale zichtperiode van het meerjarenperspectief.

Wij stellen alles in het werk om u nog voor de begrotingsbehandeling een aanvullend voorstel voor de verwerking van de afspraken rond het Thermphos-dossier te doen toekomen, inclusief de bijhorende wijziging van de begroting 2018.

Wij geven u daarom in overweging deze drie statenvoorstellen die wij nu aanbieden tegelijkertijd te behandelen in de auditcommissie van 27 oktober 2017 en in de Statenvergadering van 10 november 2017, zo mogelijk aangevuld met een voorstel over de verwerking van de afspraken rondom het Thermphos-dossier.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten,

Mevr. C.M.M. Schönknecht-Vermeulen, waarnemend voorzitter

A.W. Smit, secretaris

- Bijlagen: Statenvoorstel Begroting 2018, Statenvoorstel Najaarsnota 2017 en Statenvoorstel derde ronde programmering investeringsagenda.

Financiële consequenties externe inhuur:

Kostensoort:

Bedrag:

Gedeputeerde

belast met

behandeling:

drs. J. de Bat

Vergadering PS: 10 november 2017

Nr: DIO-161

Agenda nr:

Vergadering GS: 26 september 2017

Nr: 17020467

Onderwerp:

Begroting 2018

Aan de Provinciale Staten van Zeeland

Samenvatting:

In de Zomernota 2017 is geconstateerd dat een aantal ontwikkelingen met grote financiële impact nog niet is uitgekristalliseerd. Wij verwachten een tegemoetkoming voor de weggefallen Delta-dividenden via het werk van de commissie Jansen. Daar staat tegenover dat de afwikkeling van Thermphos tot meerkosten voor de provincie zal leiden. Omdat op beide dossiers nog geen formele besluitvorming heeft plaatsgevonden, kunnen deze ontwikkelingen niet worden verwerkt in de voorliggende primaire begroting. Voor de afwikkeling van het Thermphos dossier volgt op een later moment een apart voorstel.

De begroting is daarom - in het verlengde van de Zomernota - behoudend opgesteld en financieel vergelijkbaar met de begroting 2017. De begroting en de bijbehorende meerjarenplanning zijn sluitend en voldoen op basis van de besluiten die verwerkt kunnen worden aan de criteria van structureel en reëel evenwicht.

Wij werken binnen de beschikbare middelen door aan de ambities uit ons coalitieakkoord. Bij de Najaarsnota bezien wij of wij onze ambities in maatschappelijke opgaven kunnen versterken uit incidentele middelen, die dan in de eerste wijziging van de begroting 2018 worden verwerkt. Besluitvorming over de grote financiële dossiers zal ook nog niet in de Najaarsnota kunnen worden verwerkt en daarom separaat aan u worden voorgelegd in een latere wijziging van de begroting. Ook dan zal structureel en reëel evenwicht uitgangspunt zijn.

Wat willen we bereiken?

Bij de zerobased begroting 2017 hebben wij scherpe keuzes gemaakt om ruimte te maken voor investeringen. Dat betekent dat op verschillende terreinen, bijvoorbeeld rond (groot) onderhoud en vervangingsinvesteringen van infrastructuur, cofinanciering, inspelen op de demografische ontwikkelingen etc. de beschikbare budgetten minimaal of zelfs onvoldoende zijn. Mede als gevolg van de ontwikkelingen rond Thermphos treedt in deze begroting geen verbetering op. Wij verwachten echter nog in 2017 een tegemoetkoming op de korting in het provinciefonds, die samenhangt met de wegvallende Delta-dividenden.

Desondanks blijven wij ons inzetten voor de uitvoering van ons coalitieakkoord. Dat betekent dat we door willen gaan met versterking van de economische structuur, de focus op de onderwerpen uit het actieprogramma Zeeland in Stroomversnelling en het samen met bedrijven, instellingen en organisaties programmeren van concrete acties. Speciale aandacht binnen die agenda heeft het tot stand brengen van de energietransitie: het zal zeer veel inzet vragen van alle Zeeuwse partijen om de omslag naar volledig hernieuwbare energie in 2050 gerealiseerd te hebben. Een andere prioriteit is het samen met andere overheden en instellingen opstellen van een

scherpe, dynamische en actuele leefbaarheidsagenda, met concrete vraagstukken rond bijvoorbeeld mobiliteit, cultuur, zorg. De Omgevingsvisie schetst het inhoudelijke bovenregionale kader van de provincie voor het ruimtelijk-fysieke domein, de speelruimte waarbinnen oplossingen voor maatschappelijke opgaven moeten passen. De Omgevingswet vraagt bovendien om een manier van werken die mogelijk maakt dat we op een goede opgavegerichte manier met alle partijen samenwerken aan gedragen ruimtelijk-fysieke vraagstukken. Tenslotte houdt het verbeteren van het vestigingsklimaat voor bedrijven aandacht. Prominent daarin op de korte termijn is het vraagstuk van de arbeidsmarkt: het zorgen voor voldoende gekwalificeerd personeel zodat bestaande bedrijven hier blijven en nieuwe bedrijven zich hier ook kunnen vestigen. Bij de Najaarsnota zullen wij bezien of er incidentele financiële ruimte is om de inzet op de maatschappelijke opgaven te versterken.

Waarom kunnen we zien of alles bereikt is?

In elk programmahoofdstuk is een beoogd maatschappelijk effect geformuleerd. Deze zijn uitgewerkt in verschillende doelen. Het beoogde maatschappelijk effect en de daaruit voortvloeiende doelen vloeien voort uit de verschillende provinciale beleidsnota's die in uw Staten zijn of worden besproken en de Zomernota.

Per programmahoofdstuk voor de hoofdstukken 1.2 - 1.7 zijn twee tabellen met indicatoren opgenomen. De trend-indicatoren geven een beeld van enkele belangrijke ontwikkelingen in het betreffende werkveld.

Voorbeelden: ontwikkeling van het werkeloosheidspercentage, aantal ernstige verkeersslachtoffers. De doelindicatoren geven een beeld van de voortgang van de realisatie van de in het betreffende hoofdstuk geformuleerde doelen. In de Begroting zijn selectief indicatoren opgenomen; in de beleidsrapportages, zoals b.v. de Omgevingsbalans is uitgebreider de ruimte om de beleidsvoortgang te schetsen.

In de jaarlijkse planning en control cyclus wordt u aan de hand van indicatoren, doelen en acties geïnformeerd over de voortgang en realisatie, zowel beleidsinhoudelijk als financieel. In de begroting 2018 zijn bovendien de door het IPO voorgestelde verplichte basisindicatoren opgenomen.

Wat doen we daarvoor?

In elk programmahoofdstuk zijn onder elke doelstelling de acties geformuleerd. Zoveel mogelijk zijn deze acties specifiek voor 2018 gemaakt, waarbij beseft moet worden dat een aantal acties continu en doorlopend over de jaren gelden.

Wat mag het kosten?

In het inleidende hoofdstuk is een infographic opgenomen die in één plaatje een overzicht geeft van baten en lasten. In de programmahoofdstukken is voor 2018 een overzicht van baten en lasten per programma en per doelstelling gegeven. En hoofdstuk drie is de financiële begroting opgenomen inclusief het meerjarenperspectief.

De financiële voorstellen uit de Zomernota 2017 zijn niet verwerkt in de begroting, maar worden betrokken in de Najaarsnota 2017. Ook hebben we in de begroting 2018 nog geen oplossing kunnen voorstellen voor Thermphos naar aanleiding van het adviesrapport Samsom. We streven ernaar u daarover uiterlijk bij de behandeling van de Begroting 2018 in uw vergadering van 10 november te kunnen informeren.

Financiële consequenties externe inhuur: niet van toepassing

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig bijgevoegd ontwerp-besluit.

Gedeputeerde staten,

Drs. J.M.M. Polman, voorzitter

A.W. Smit, secretaris.

Ontwerp-besluit

De staten der provincie Zeeland,
gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 26 september 2017, nr. 17020467;

besluiten:

De begroting 2018, inclusief de meerjarenraming, vast te stellen.

Financiële consequenties externe inhuur:

Kostensoort:

Bedrag:

Gedeputeerde

belast met

behandeling:

drs. J. de Bat

Vergadering PS: 10 november 2017

Nr: DIO-160

Agenda nr:

Vergadering GS: 26 september 2017

Nr: 17020458

Onderwerp:

Najaarsnota 2017

Aan de Provinciale Staten van Zeeland

Samenvatting:

De Najaarsnota 2017 geeft een doorkijk van de huidige ontwikkelingen in de begroting van het lopende begrotingsjaar 2017. Daarnaast worden in de Najaarsnota de ambities uit de Zomernota 2017 betrokken. Aangezien in de Zomernota daar geen besluiten over zijn genomen, zijn deze ambities nog niet financieel verwerkt in de begroting 2018. Besluiten over deze ambities in de Najaarsnota leiden tot de eerste wijziging van de begroting 2018. Op dit moment kunnen we nog geen financiële oplossing voor Thermphos voorleggen. Dat vergt een zorgvuldige afweging van de inzet van de beschikbare financiële middelen, ook om te voorkomen dat Zeeland verder op achterstand raakt. Een voorstel voor de afwikkeling van de bijdrage aan het Thermphos-dossier volgt op een later moment.

Wat willen we bereiken?

De begroting 2018 is, in aansluiting op de Zomernota, zeer behoedzaam opgesteld. Er zijn immers verschillende dossiers die grote impact hebben op het investeringsvermogen van Zeeland tegelijk in beweging. Enerzijds verwachten wij een tegemoetkoming van het Rijk en/of de andere provincies voor de korting op het provinciefonds in verband met veronderstelde Delta-dividenden (commissie Jansen), anderzijds zal het Thermphos-dossier ook van Zeeland een forse aanvullende financiële inspanning gaan vergen. Ook in deze Najaarsnota (met de bijbehorende eerste wijziging van de begroting 2018), kunnen we nog geen doorvertaling van het dossier Thermphos of de uitkomsten van de Commissie Jansen maken.

Bij de zerobased begroting 2017 hebben wij scherpe keuzes gemaakt om ruimte te maken voor noodzakelijke investeringen. Daarmee hebben we op dat moment geaccepteerd dat bijvoorbeeld de reserveringen voor de natuurontwikkeling opgave, (groot) onderhoud van infrastructuur en vervangingsinvesteringen onvoldoende zijn en op een later moment aangevuld zullen moeten worden. En dat er geen structurele ruimte is voor cofinanciering op Europese fondsen of het begeleiden van de demografische transitie.

Inmiddels is duidelijk dat het Thermphos-dossier een aanzienlijk grotere inspanning zal vergen dan tot nu toe voorzien. Dat betekent dat er vooralsnog in ieder geval geen ruimte bestaat om die scherpe keuzes te verzachten. Mogelijk zal een compensatie op de achterblijvende uitkering uit het Provinciefonds daar later dit jaar wel (enige) ruimte voor geven.

Wij onderzoeken in overleg met het Rijk dekkingsmogelijkheden voor onze bijdrage aan het Thermphos-dossier, die voorkomen dat de MRB verhoogd moet worden of de beperkte investeringsruimte op korte termijn geheel teniet doet. Meer concreet zoeken we naar een oplossing waarin de aanvullende bijdrage voor Thermphos over een langere termijn kan worden gedekt. Een uitgewerkt voorstel daartoe volgt op een later moment.

Tegelijkertijd blijkt uit de Tweede ronde budgetbewaking dat er beperkt incidentele middelen beschikbaar zijn en bestaat er - ondanks de overprogrammering - voor 2018 investeringsruimte in de investeringsagenda. Wij achten het van belang, nu wij al geruime tijd zeer terughoudend zijn geweest in bestedingsvoorstellen, dat we de ruimte die er is en die verantwoord ingezet kan worden, ook daadwerkelijk te benutten voor onze hoogste prioriteiten om te voorkomen dat de investeringen in Zeeland stilvallen. Daarom stellen wij via het voorstel '3e ronde programmering investeringsagenda' voor om investeringsprojecten die nu financiële besluitvorming nodig hebben ook toe te kennen.

Daarmee kunnen we uitvoering geven aan prioriteiten die nu noodzakelijk zijn voor Zeeland. Zoals het investeren in de uitvoering van het investeringsprogramma Zeeland in Stroomversnelling, in de energietransitie, de leefbaarheidsagenda, de kwaliteit van de kust en het vestigingsklimaat van Zeeland.

Waarom kunnen we zien of alles bereikt is?

Aan de hand van de producten van de jaarlijkse Planning & Controlcyclus kunt u zien of alles is bereikt. De cyclus bestaat jaarlijks uit de Voorjaarsnota/Zomernota (kaders begroting volgend jaar), de Begroting, de Najaarsnota (bijstelling van het lopende begrotingsjaar en eerste wijziging van de begroting van het komende begrotingsjaar) en de Jaarrekening.

Wat doen we daarvoor?

Jaarlijks worden de producten van de Planning & Control cyclus opgesteld. Inhoudelijk gaan deze producten over het totaal van activiteiten die de Provincie voorbereidt en uitvoert teneinde haar doelstellingen te bereiken.

Wat mag het kosten?

De besluiten naar aanleiding van de Najaarsnota voor de jaren 2017 en verder zullen worden verwerkt in de Begroting van het lopende begrotingsjaar 2017, als ook worden verwerkt in de meerjarenbegroting 2018 - 2021, welke tegelijkertijd met de Najaarsnota wordt behandeld.

Financiële consequenties externe inhuur: nvt.

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig bijgevoegd ontwerp-besluit.

Gedeputeerde staten,

Drs. J.M.M. Polman, voorzitter

A.W. Smit, secretaris.

Ontwerp-besluit

De staten der provincie Zeeland,
gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 26 september 2017, nr. 17020458;

besluiten:

- In te stemmen met de Najaarsnota 2017 alsmede met de besluiten die in de Najaarsnota zijn opgenomen.

Financiële consequenties externe inhuur:

Kostensoort:

Bedrag:

Gedeputeerde
belast met
behandeling: drs. J. de Bat

Vergadering PS: 10 november 2017
Nr: DIO-158
Agenda nr:
Vergadering GS: 26 september 2017
Nr: 17020178

Onderwerp: Derde ronde programmering Investeringsagenda

Aan de Provinciale Staten van Zeeland

Samenvatting:

Met de begroting 2017 is besloten tot het instellen van een investeringsagenda. Doel van de investeringsagenda is te blijven investeren in Zeeland. Daartoe kunnen twee keer per jaar uitgewerkte plannen aan Provinciale Staten worden voorgelegd. Dit is de derde keer sinds de start van de investeringsagenda dat dit gebeurt.

In totaal wordt voor € 8.990.000 aan investeringen voorgesteld. Een grote investering hierin vormt het Joint Research Center in het kader van Campus Zeeland. Hiervoor wordt voorgesteld 5 miljoen te investeren als Provincie, waarbij onze bijdrage ten laste komt van 2019, 2020 en 2021. Daarnaast worden investeringen voorgesteld voor proces- en uitvoeringskosten Campus Zeeland, innovatiestimulering en innovatieregeling Zeeland in Stroomversnelling, procesgeld en Zuidwestelijke Delta, de derde subsidietranche voor Impuls Bedrijventerreinen, middelen voor de N290 rotonde Othene, voorbereidingskosten voor wegeninvesteringen, waaronder specifiek de voorbereiding voor het project Zanddijk. Daarnaast worden voorstellen gedaan voor herprogrammering van middelen, waarbij de investeringen gelijk blijven maar de verdeling over de jaren wordt gewijzigd.

Wat willen we bereiken?

De investeringsagenda is ingericht om zorg te dragen dat belangrijke investeringen in Zeeland doorgang kunnen vinden. Hierbij gaat het om investeringen in zes onderwerpen:

- Campus Zeeland
- Economische Innovatie
- Programma Zuidwestelijke Delta
- Impuls Bedrijventerreinen
- Wegeninvesteringen
- Natuurontwikkeling

Bij de start zijn drie uitgangspunten genoemd voor de investeringsagenda:

- het gaat om incidentele bijdragen of financiële impulsen;
- besluitvorming over financiële inzet vanuit de bestemmingsreserve wordt expliciet aan Provinciale Staten voorgelegd;
- de investering / financiële impuls leidt tot duurzame meerwaarde voor Zeeland, waarbij eventuele structurele kosten (life cycle costs) voor instandhouding via reguliere budgetten worden gedekt.

In november 2016 zijn door Provinciale Staten tot de eerste investeringen vanuit de investeringsagenda besloten. Met de Zomernota 2017 zijn aanvullende middelen voor diverse investeringen goedgekeurd. Bovendien is met de Zomernota besloten om de investeringsagenda te verlengen tot en met 2020 en is het voornemen kenbaar gemaakt de investeringsagenda tot en met 2021 te verlengen. Met het besluit om de investeringsagenda te verlengen t/m 2020 is de toevoeging van € 11,5 miljoen aan de bestemmingsreserve investeringsagenda, die in de meerjarenbegroting al was voorzien voor 2020, geëffectueerd. In de najaarsnota wordt het besluit voorgelegd om ook voor 2021 een toevoeging van € 11,5 miljoen aan de bestemmingsreserve investeringsagenda op te nemen. Daarmee komt voor investeringen vanuit de investeringsagenda in de periode 2017-2021 € 51,5 miljoen beschikbaar.

Er zijn twee programmeringsrondes voor de investeringsagenda aan dit statenvoorstel voorafgegaan. Over de eerste ronde bestedingsgerede voorstellen heeft middels het statenvoorstel investeringsagenda (DIO-M&S-088) besluitvorming plaatsgevonden. De tweede ronde bestedingsgerede voorstellen zijn via de Zomernota 2017 op 7 juli 2017 aan u voorgelegd. Daarmee heeft besluitvorming plaatsgevonden om onderstaande bedragen aan de bestemmingsreserve investeringsagenda te onttrekken.

Onderwerp	Najaar 2016	Zomernota 2017	Totaal besloten
Campus Zeeland	€ 1.100.000	-	€ 1.100.000
Economische Innovatie	€ 2.090.000	€ 4.647.500	€ 6.637.500
Impuls Bedrijventerreinen	€ 1.500.000	-	€ 1.500.000
Zuidwestelijke Delta	€ 230.000	-	€ 230.000
Wegeninvesteringen	€ 1.800.000	€ 1.245.000	€ 3.045.000
Natuurontwikkeling	-	-	-
Totaal	€ 6.720.000	€ 5.892.500	€ 12.612.500

Met dit statenvoorstel wordt de derde ronde voorstellen aan u voorgelegd. In de begroting 2018 zijn de voorstellen uit de voorgaande rondes verwerkt. De voorstellen en aanpassingen uit dit voorstel zullen na besluitvorming worden verwerkt.

Waarom kunnen we zien of alles bereikt is?

In dit voorstel, en toekomstige voorstellen bij begroting/najaarsnota en voorjaarsnota, wordt per (deel)onderwerp voorgesteld middelen uit de bestemmingsreserve te halen en wordt daarbij aangegeven:

- 1) Waarvoor de investeringen/te maken kosten dienen.
- 2) In welke periode de uitgaven daadwerkelijk plaatsvinden.
- 3) Welke kosten worden gemaakt en op welke manier die worden ingevuld.
- 4) In het geval dat toekomstige beheers- en instandhoudingskosten verwacht worden, hoe deze gedekt worden.

Daarmee is bij de besluitvorming duidelijk in welke periode voor welke investering uitgaven gedaan worden. Tenminste via de jaarrekening wordt gerapporteerd over de voortgang van de uitvoering. Aangezien voor de uitvoering de vastgelegde werkwijzen, procedures en bevoegdheidsverdeling blijft gelden, zullen ook bijbehorende besluitvorming en rapportages plaatsvinden. In de jaarrekening 2017 zal worden aangegeven welke activiteiten in 2017 zijn ondernomen en welke investeringen zijn afgerond.

Wat doen we daarvoor?

Voor de zes genoemde onderwerpen wordt twee keer per jaar, in voorbereiding op de voorjaarsconferentie en op de najaarsconferentie, in beeld gebracht welke ambities in de gehele periode worden voorzien en welke voorstellen bestedingsgerede zijn. Gezien de voortgang op goedgekeurde investeringen is daarbij tevens te zien dat de ontwikkelingen op enkele onderdelen leiden tot een verzoek om herprogrammering.

Onderwerp:

Onderwerp	Besloten	In dit voorstel	Ambities t/m 2021	Totaal
Campus Zeeland	€ 1.100.000	€ 5.825.000	€ 7.800.000	€ 14.725.000
Economische Innovatie	€ 6.737.500	€ 580.000	€ 8.150.000	€ 15.467.500
Impuls Bedrijventerreinen	€ 1.500.000	€ 1.435.000	€ 4.500.000	€ 7.435.000
Zuidwestelijke Delta	€ 230.000	€ 100.000	€ 2.845.000	€ 3.175.000
Wegeninvesteringen	€ 3.045.000	€ 1.050.000	€ 19.250.000	€ 23.345.000
Natuurontwikkeling	-	-	€ 14.400.000	€ 14.400.000
Totaal	€ 12.612.500	€ 8.990.000	€ 56.945.000	78.545.000

Op de totale investeringsagenda overschrijden de ambities tot en met 2021 de beschikbare middelen met 27 miljoen euro. Gezien de doorlooptijd tot en met 2021 en de voorbereidingen die op diverse onderwerpen nog moeten worden gedaan, wordt deze overprogrammering niet als problematisch gezien. De overprogrammering zorgt er juist voor dat we middelen die in de komende jaren beschikbaar zijn effectief kunnen inzetten op de investeringen die bestedingsgereed zijn en in uitvoering komen.

Wat mag het kosten?

Herprogrammering

Zoals bovenstaand aangegeven zijn in twee rondes budgetten toegekend voor verschillende investeringen en voorbereidingen daarop. Op een aantal punten heeft de verdere uitwerking in het afgelopen jaar geleid tot een andere financiële verdeling over de jaren. Voorgesteld wordt hiervoor de beschikbare bedragen te herprogrammeren naar betreffend jaar. Hierbij gaat het om:

Onderwerp	2017	2018	2019
Campus Zeeland: Kennis- en innovatienetwerken	€ -100.000,-	€ 100.000,-	
Gebiedsoverleg en bestuurs- en samenwerkings-overeenkomsten Zuidwestelijke Delta	€ -110.000,-	€ 110.000,-	
SDR-fonds	€ -125.000,-	€ 75.000,-	€ 50.000,-
Impuls Bedrijventerreinen	€ - 65.000,-	€ 65.000,-	
N682 Hoek	€ -100.000,-	€ 100.000,-	
Ovonde Kruising N289	€ -500.000,-	€ 500.000,-	
N289 voorrangsituatie Oude Rijksweg-Zanddijk	€ -100.000,-	€ 100.000,-	
N290 Othene	€ - 1.000.000,-	€ 1.000.000,-	

Voor de Ovonde Kruising N289 en N289 voorrangsituatie Oude Rijksweg-Zanddijk betreft dit tevens de aanvraag tot vorming van één investeringskrediet van 600.000 euro. Met de dekking vanuit de investeringsagenda wordt de dekkingsreserve gevormd ten behoeve van de afschrijvingslasten. Deze bedragen 20.000 euro per jaar gedurende 30 jaar.

Bestedingsgereede voorstellen en reeds toegekende budgetten

Zoals bovenstaand aangegeven zijn er in de eerste twee rondes investeringen toegekend vanuit de investeringsagenda. In onderstaande zal bij dit derde voorstel eerst worden aangegeven welke nieuwe voorstellen worden gedaan en vervolgens voor het overzicht worden benoemd welke middelen voor activiteiten al eerder zijn toegekend.

Onderwerp:

Campus Zeeland

Bestedingsgerede voorstellen:

Activiteit	Investering	Periode
Vorbereidingen Bèta College	€ 150.000,-	2018
Versterken kennis- en innovatienetwerken	€ 200.000,-	2018
Versterking onderwijs- en kennisinfrastructuur	€ 150.000,-	2018
	€ 25.000,-	2019
	€ 25.000,-	2020
	€ 25.000,-	2021
Implementatie kracht	€ 250.000,-	2018
Joint Research Center	€ 1.500.000,-	2019
	€ 1.500.000,-	2020
	€ 2.000.000,-	2021
Totaal:	€ 5.825.000,-	

De eerste vier voorgestelde onderdelen voor Campus Zeeland zijn voorbereidings-, proces – en activiteitskosten ten behoeve van Campus Zeeland. Specifiek voor het Beta College, de inzet ten behoeve van de versterking van onderwijs- en kennisinfrastructuur, de koppeling hiervan met het bedrijfsleven via kennis- en innovatienetwerken en het verder tot uitvoering van brengen van de plannen met partijen binnen en buiten Zeeland (naast bedrijfsleven ook ministeries en onderwijsinstellingen).

De eerste fase gericht op het Beta College is het realiseren van Joint Research Center (JRC) waarvoor - mede dankzij de inzet van de Commissie Structuurversterking en Werkgelegenheid onder leiding van dhr. Balkenende - de financieringsbasis is gelegd. Het Joint Research Center vormt de verbinding tussen de drie clusters van de Zuidwestelijke Delta: Deltatechnologie, Water & Energie en Biobased Economy.

Voor de realisatie van het JRC (eerste fase) wordt een Investeringsfonds van € 20,7 miljoen opgezet. Bijdragen komen van het ministerie van Economische Zaken € 6,55 miljoen (Investeringsprogramma Zeeland in Stroomversnelling; de dekking van de lagere bijdrage van EZ (€ 450.000,-) lijkt haalbaar binnen Campus Zeeland) en Provincie Zeeland € 5 miljoen (2019, 2020, 2021). Het resterende benodigde bedrag wordt geleend tegen gunstige voorwaarden via OCW/Rijk. De gemeente Middelburg is bereid € 1 miljoen beschikbaar te stellen voor het WO deel van de exploitatie. De voorgestelde Provinciale bijdrage komt ten laste van de investeringsagenda in 2019, 2020 en 2021. In de bijlage vindt u een uitgebreidere toelichting op de plannen voor het JRC.

Reeds toegekend 2018:

Activiteit	Investering	Periode
Versterking onderwijs- en kennisinfrastructuur *	€ 175.000,-	2018
Totaal:	€ 175.000,-	

* Bedrag is geïndexeerd (1%) zichtbaar in de begroting 2018.

Economische Innovatie

Bestedingsgerede voorstellen:

Activiteit	Investering	Periode
Aanjaaggelden Zeeland in Stroomversnelling	€ 500.000,-	2018
Innovatieondersteuning	€ 80.000,-	2018
Totaal:	€ 580.000,-	

Vanuit het investeringsprogramma Zeeland in Stroomversnelling zet Zeeland in op het duurzaam versterken van het innovatiesysteem van de economische clusters (samenwerking van meerdere bedrijven en/of kennisinstellingen en overheden). Met de aanjaaggelden wordt de provinciale innovatieregeling Zeeland in Stroomversnelling opgesteld. Vanuit het Rijk wordt in totaal voor de Aanjaagmiddelen € 3.800.000 beschikbaar gesteld. Waarvan aan € 1.800.000 de voorwaarde is verbonden dat de Provincie in 2018 zelf een bijdrage van € 1.000.000 investeert en voor de periode 2019-2020 een inspanningsverplichting aangaat om zorg te dragen voor een provinciale bijdrage voor de aanjaaggelden van € 2.000.000. Voor de Provinciale cofinanciering in 2018 is in eerste aanleg gekeken naar dekking vanuit de hiervoor beschikbare budgetten (€ 500.000). Voor de resterende € 500.000 is het voorstel ten laste van de investeringsagenda te brengen.

Onderwerp:

Voor procesgeld op het gebied van innovatiestimulering, waarbij initiatieven van derden om innovatie aan te jagen worden ondersteund, wordt € 80.000 voorgesteld voor 2018.

Reeds toegekend 2018 en verder:

Activiteit	Reeds opgenomen in de Begroting		Totaal toegekend via investeringsagenda t/m Zomernota 2018 en 2019
	Begrotingsjaar 2018	Begrotingsjaar 2019	
Innovatiefondsen:			
Innogo!	€ 475.000,-	€ 475.000,-	€ 950.000,-
Zeeland Financial Matching	€ 47.500,-	€ 47.500,-	€ 95.000,-
MIT Zuid	€ 900.000,-	€ 0,-	€ 900.000,-
Innovatiefinanciering >250.000 euro	€ 1.250.000,-	€ 1.250.000,-	€ 2.500.000,-
Subtotaal toegekend via inv. agenda	€ 2.672.500,-	€ 1.772.500,-	€ 4.445.000,-
Toegepaste indexering in begroting 2018 conform uitgangspunten Zomernota	€ 26.725,-	€ 18.988,-	
Reeds geraamde middelen 'cofinanciering Europese projecten'	€ 523.975,-	€ 127.200,-	
Opgenomen in begroting 2018 (doelstelling 010102)	€ 3.223.200,-	€ 1.918.688,-	

Impuls Bedrijventerreinen

Bestedingsgerede voorstellen:

Activiteit	Investering	Periode
3 ^{de} ronde Impuls Bedrijventerreinen	€ 1.435.000,-	2018-2021
Totaal:	€ 1.435.000,-	

In 2016 is de regeling Impuls Bedrijventerreinen opgezet op basis van het coalitieakkoord met een eerste tranche waarin de Provincie € 636.000 beschikbaar heeft gesteld als bijdrage aan gemeentelijke herstructureringsprojecten en saneringen. In 2017 is geld beschikbaar gesteld uit het investeringsfonds en in een tweede tranche € 1,8 miljoen toegekend aan drie projecten. Beide tranches leverden zeven aanvragen op en in beide gevallen overtrof het gevraagde subsidiebedrag het beschikbare subsidiebedrag met een factor drie. Te zien is dat zowel de kwaliteit van de aanvragen en het aantal vragen in de tweede ronde is toegenomen. Doordat de economie verder aantrekt neemt bovendien bij gemeenten, eigenaren en ontwikkelaars de mogelijkheid en bereidheid om in herstructurering te investeren toe. De verwachting is daarom dat er de komende jaren voldoende animo zal zijn om herstructureringsprojecten op te pakken en is er vertrouwen dat een nieuwe subsidieronde van € 1,5 miljoen in 2018 tot goede projecten zal leiden. Daarvoor wordt (voor een klein deel) het overgebleven bedrag van € 65.000 uit 2017 benut.

Reeds toegekend 2018 en verder:

De subsidies uit de eerste twee rondes zullen begrotingstechnisch op jaren waarin de uitvoering plaats vindt worden geboekt.

Zuidwestelijke Delta

Bestedingsgerede voorstellen:

Activiteit	Investering	Periode
Kosten gebiedsoverleg en bestuurs- en samenwerkingsovereenkomsten	€ 55.000,-	2018
Visievorming Oosterschelde en Westerschelde	€ 45.000,-	2018
Totaal:	€ 100.000,-	

In maart 2015 is de bestuursovereenkomst 'Ontwikkeling Grevelingen en Volkerak Zoommeer' (B0K1) door Rijk en de provincies Zeeland, Zuid-Holland en Noord-Brabant en de betrokken waterschappen ondertekend. Op basis van deze bestuursovereenkomst zijn reeds investeringen ten behoeve van de aanpak van Grevelingen en Volkerak Zoommeer en ten behoeve van zoetwatermaatregelen in de meerjarenbegroting vastgelegd. De verwachte besluitvorming bij Het Rijk ten aanzien van Grevelingen en Volkerak-Zoommeer is niet meer onder het huidige kabinet tot stand gekomen. Ons aandeel van daaruit volgende voorbereidingskosten blijft derhalve in 2017 deels onbenut. In totaal betreft dit € 110.000. Voorgesteld wordt dit bedrag opnieuw in te zetten in 2018, aangevuld met € 55.000. Voor de visies op Oosterschelde en Westerschelde wordt voorgesteld € 45.000 vanuit de investeringsagenda beschikbaar te stellen.

Onderwerp:

In de begroting 2018 is bij dit onderwerp de gereserveerde bijdrage (€ 2.340.000) van de Provincie Zeeland voor de uitvoering van de bestuursovereenkomst 'Ontwikkeling Grevelingen en Volkerak Zoommeer' zichtbaar. Deze middelen zijn reeds voor de vorming van de investeringsagenda in de meerjarenbegroting opgenomen en gedekt.

Wegeninvesteringen

Bestedingsgerede voorstellen:

Activiteit	Investering	Periode
Vorbereidings- en studiekosten	€ 150.000,-	2018
N290 rotonde Othene	€ 100.000,-	2018-2019
Vorbereidingskosten Zanddijk	€ 800.000,-	2018-2019
Totaal:	€ 1.050.000,-	

Ten behoeve van de voorbereiding van projecten (planstudies, onderzoeken etc.) wordt het voorstel gedaan hiervoor € 150.000 uit te trekken in 2018. Dit betreft onderzoeken en studies voor projecten die nog niet bestedingsgered zijn.

Voor het project N290, fase I rotonde Othene, wordt voorgesteld een investeringskrediet van € 1,5 miljoen te vormen. Hiervoor was reeds € 1 miljoen ter beschikking gesteld. Na gesprekken met Waterschap en gemeente Terneuzen is afgesproken dat de gemeente Terneuzen hier maximaal € 400.000 in gaat bijdragen. Om de totale kosten te dekken wordt daarom voorgesteld € 100.000 aan de bestemmingsreserve investeringsagenda te onttrekken. De dekkingsreserve voor het provinciale deel van de investering wordt dan € 1,1 miljoen, waaruit de afschrijvingslasten van € 36.667 per jaar gedurende 30 jaar worden gedekt.

De Zanddijk/Molendijk (N673) tussen Yerseke en de A58 voldoet niet meer. Het verkeer is druk en zwaar voor de huidige weg. Daardoor is de weg onveilig en de bereikbaarheid van Yerseke zwak. Sinds de zomer van 2015 trekken gemeente en provincie gezamenlijk op in de voorbereiding van de 1e fase van de Zanddijk. Fase 1 betreft een nieuwe verbindingsweg tussen de N673 en een opgewaardeerde Olzendepolder(weg), ter hoogte van de Olzendedijk, waarbij de Molendijk dan wordt afgewaardeerd. De strategie is dat het zware vrachtverkeer van de Molendijk af gaat en over een nieuwe weg, de Olzendepolder(weg), geleid wordt. In 2016 en 2017 is, gezamenlijk met de gemeente, onderzoek verricht naar verschillende tracévarianten hiervoor en bijbehorende kosten. Op basis van het onderzoek kan worden overgegaan tot de volgende stappen in de voorbereiding van dit project, waarbij de gemeente de bestemmingsplanprocedure gaat starten en grondaankopen worden gedaan in 2018/ 2019. Zodat eind 2019 of in 2020 met de uitvoering van het project kan worden gestart. De verwachting is dat daarop het project eind 2022 opgeleverd zal worden.

Bekeken vanuit de huidige financiële positie van de Provincie drukt het investeringsbesluit zwaar op de investeringsagenda en daarmee op onze toekomstige investeringscapaciteit. Ondanks dat wij ons uitgesproken hebben voor de uitvoering van het project, stellen we nu voor om - in afwijking van de financiële verordening - enkel voor de voorbereidingskosten een investeringskrediet van € 800.000 te vormen. Vanuit de investeringsagenda onttrekken we daarop € 800.000, waarmee een dekkingsreserve wordt gevormd ter dekking van de afschrijvingslast in de 30 jaar na oplevering van het project. Voor de investering die met de uitvoering gemeoid is, wordt bezien of hier directe dekking vanuit de investeringsagenda nodig is of dat dit via activeren van de uitgaven wordt opgenomen in de meerjarenbegroting. Daarom wordt besluitvorming over de investering voor de uitvoeringsfase, geraamd op een bedrag van 5,6 miljoen euro, op een later moment voorzien.

Reeds toegekend 2018 en verder:

Activiteit	Investering	Periode
N286 Landbouwrouten rondweg Poortvliet	€ 500.000,-	2018-2019
N57 - N651 cofinanciering Rotonde RWS	€ 225.000,-	2019
Totaal:	€ 2.425.000,-	

In de begroting 2018 zijn ten aanzien van dit onderwerp de lasten zichtbaar van het project 3de fase Recreatieverdeelweg. Dit project wordt gedekt uit de voormalige BDU-uitkering.

Natuurontwikkeling

Met de Zomernota maakt natuurontwikkeling volwaardig onderdeel uit van de investeringsagenda. Om het Natuurnetwerk Zeeland af te ronden, als onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland, ligt er nog een investeringsopgave. De Zeeuwse opgave was het ontwikkelen van 5713 hectare nieuwe natuur. Er moet tot en met 2027 nog 940 hectare nieuwe natuur worden aangelegd.

Onderwerp:

Voor de periode 2017-2019 is een budget van € 4.5 miljoen beschikbaar gesteld voor natuurontwikkeling binnen het programma Natuur en Platteland van de meerjarenbegroting. Hiervan resteert nog € 2.6 miljoen. Daarnaast is nog € 3.6 miljoen beschikbaar uit de bestemmingsreserve natuur. In 2018 wordt daarom nog geen beroep gedaan op de middelen uit de investeringsagenda.

Financiële consequenties externe inhuur: n.v.t.

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig bijgevoegd ontwerp-besluit.

Gedeputeerde staten,

Drs. J.M.M. Polman, voorzitter

A.W. Smit, secretaris.

Ontwerp-besluit

De staten der provincie Zeeland,
gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 26 september 2017, nr. 17020178;

besluiten:

- Conform de in dit statenvoorstel genoemde investeringsvoorstellen in totaal € 8.990.000 te onttrekken aan de bestemmingsreserve investeringsagenda.
- Conform de in dit statenvoorstel genoemde herprogrammering in totaal € 2.100.000 te herprogrammeren.
- Voor de projecten N290 Ronde Othene, N289 Ovonde en voorrangsituatie Oude Rijksweg - Zanddijk en voorbereiding Zanddijk per project een investeringskrediet en dekkingsreserve te vormen voor de in dit voorstel genoemde bedragen.

Bijlage: Bèta College/Joint Research Center

Achtergrond en doel project

Het Joint Research Center (JRC) vormt de verbinding tussen de drie clusters van de Zuidwestelijke Delta: Delta-technology, Water & Energie en Biobased Economy. Uitgangspunt is de 'living lab' gedachte: het vinden van oplossingen voor de problemen die in de Zuidwestelijke Delta spelen als voorbeeld voor toepassingen elders in de wereld vanuit daadwerkelijke casuïstiek (zoals maatschappelijke opgaven rond klimaatverandering, energietransitie, grondstoffen schaarste en waterveiligheid en benutten zoet- zout omgevingen). Het JRC vormt een intensieve samenwerking tussen Zeeuwse, Nederlandse en Vlaamse triple helix partners. Het JRC levert een bijdrage aan economische structuurversterking door:

- Stimulering van innovatie bij bedrijven
- Het versterken van relaties tussen bedrijven en kennisinstellingen
- De combinatie van onderzoek en onderwijs naar een nieuwe aanpak van onderzoek en onderwijs: alfa + bèta + gamma, toegepast- en wetenschappelijk onderzoek
- Het opleiden en aantrekken van hoger opgeleid kader voor bedrijven en instellingen
- Het aantrekken van meer studenten uit de ruime regio en van elders, naar Zeeuwse instellingen
- De versterking van het vestigingsklimaat in Zeeland voor nieuwe bedrijven

Verwacht resultaat

Het JRC bestaat uit de volgende labs:

- **Het ecologisch lab:** met partners zoals schelpdiersector, RWS, Oesterteeltbedrijven, kreeftenvisserij, Zeeuws landschap, Staatsbosbeheer, Evides, Waterschap etc
- **Het chemisch lab:** met partners zoals grote chemiebedrijven in Zeeland, ingenieurbureaus, RIVM, TNO, milieulaboratoria
- **Het fysica lab:** gericht op civiele techniek met partners zoals RWS, het Waterschap, Evides, de baggersector, SAZ+, Deltares, ingenieurbureaus, bouwbedrijven, Zeeland Seaports
- **De process engineering facility:** gericht op vele MKB bedrijven die in de machinebouw en systeemtechnologie actief zijn, hiertoe behoort onder andere het consortium Wind op Zee (Energy Port Zeeland)
- **Het data science lab:** dit lab ondersteunt de vier andere labs en maakt analyses (en serious gaming voor maintenance trainingen, offshore Wind) met nieuwe IT technologie, big data en simulaties mogelijk en trekt daardoor ook vragen aan van hierin gespecialiseerde bedrijven

Aanpak

Het JRC is een netwerk van research instituten en –faciliteiten dat desgewenst gebruik maakt van voorzieningen in bijvoorbeeld in Yerseke (NIOZ) en Terneuzen (DOW). In de hub (kern) van het JRC in Middelburg worden ondersteunende, aanvullende en noodzakelijke faciliteiten geboden. De gezamenlijke lab faciliteiten die het JRC biedt, worden in eerste instantie gebruikt door UCR, HZ UAS, Scalda, NIOZ, WMR. De faciliteiten zijn ook te benutten door onderzoekers van andere kennisinstellingen en bedrijven. Het JRC bevat onderzoekslabs, practica ruimtes voor HZ, UCR en Scalda, ruimtes voor bedrijven en andere instellingen om (afgescheiden) eigen onderzoek te kunnen doen en werkplaatsen waar Scalda studenten, MKB bedrijven en ook burgers kennis kunnen maken met nieuwe ontwikkelingen op de drie kernthema's. Het JRC is daarbij het bindmiddel tussen de kennisinstellingen, researchfaciliteiten en het bedrijfsleven in de ruime Deltaregio. Het sluit onderwijs- en onderzoeksketens en is een internationaal uithangbord voor bedrijven, kennisinstellingen en overheden die meer willen weten over de unieke ontwikkelingen in de Living Labs van Zeeland.

Trekker en betrokken partijen

HZ University of Applied Sciences en UCR zijn trekker van dit project in afstemming met Scalda. Campus Zeeland (triple helix organisatie) ondersteunt het project. De invulling van het JRC is afgestemd met andere al beschikbare faciliteiten die ook betrokken worden in de realisatie en verdere ontwikkeling van het JRC (NIOZ/WMR, UU, TUE, Rijkswaterstaat, DOW, Universiteit Gent, VLIZ Oostende, Deltares, etc.).

De HZ/University of Applied Sciences neemt als eigenaar het risico van het JRC. Om het gebruik van het JRC te structureren gaat de voorkeur uit naar een gebruikersplatform waarbinnen de gebruikers gelijkwaardig besluiten nemen. Het 'open' karakter wordt vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst tussen de direct betrokkenen (HZ, UCR, Scalda). Daarnaast wordt een Raad van Toezicht/Stuurgroep ingericht die toeziet op het gebruik van - en de doorontwikkeling van - het JRC. Naast direct betrokkenen zullen hierin ook enkele bedrijven en vertegenwoordigers van de overheid (Rijk, Provincie, Gemeenten) zitting nemen.

Onderwerp:

Benodigde investeringen

Voor de realisatie van het JRC is € 20,7 miljoen begroot. De kosten worden gedekt door EZ € 6,55 miljoen (Investeringsprogramma Zeeland in Stroomversnelling; de dekking van de lagere bijdrage van EZ (€ 450.000,-) lijkt haalbaar binnen Campus Zeeland), Provincie Zeeland € 5 miljoen euro (2019, 2020, 2021) en een lening tegen gunstige voorwaarden via OCW/Rijk. De gemeente Middelburg is bereid 1 miljoen euro beschikbaar te stellen voor het WO deel van de exploitatie.

Planning: Start voorbereiding: eind 2017; Ingebruikname: september 2020, Afronding: 2021.